

Dues nacions enfrontades

«Pondrá el mayor cuidado en introducir la lengua castellana, a cuyo fin dará las providencias más templadas y disimuladas, para que se consiga el efecto sin que se note el cuidado.» (Instrucció secreta al corregidor de Puigcerdà. 1717) «Que el Maestro no permita que los niños ablen (sic) en el idioma valenciano, si que les instruya en el castellano para la mejor pronunciación». (Carta a l'alcalde major de Novelda. 1787.) «El idioma catalán no existe». (Informe secret encarregat pel comte de Romanones. 1916) «Durante la jornada escolar, incluido los recreos, adoptarán el idioma castellano como lengua oficial, tal como lo reconoce la legislación vigente». (Instrucció dirigida a l'escola de Barx, la Safor. 1982).

Aquests quatre exemples, entre els molts que s'hi poden trobar, formen part dels exposats per Francesc Ferrer i Gironès en el seu recent llibre *La persecució política de la llengua catalana* (Ed. 62), un vast inventari amb conclusions de les disposicions dictades pels governs espanyols i francesos contra l'ús de la llengua catalana des de 1659 fins a 1982.

D'aquest llibre, el seu autor diu que «ara tenim ja els arguments, que van evolucionant segons els temps, utilitzats pels enemics de la nostra llengua». El senador independent a les llistes socialistes també arriba a la conclusió que «la persecució només actua quan el català té vitalitat».

Els 50 decrets, entre altres documents, que, al llarg de la història, han intentat suprimir la llengua catalana, demostren que és l'idioma europeu més sistemàticament perseguit. El senador Ferrer creu que això és, precisament, degut a la resistència.

«A la resistència, i a que sigui la més parlada entre les que no tenen estat. Després, també hi ha un altre factor molt important. L'estructura social i econòmica dels Països Catalans és diferent de l'espanyola. Aleshores, la substitució lingüística no ha representat mai un enlairament, com, malauradament, sí que ha passat a la Catalunya Nord amb el francès, que és una llengua més prestigiosa.»

Francesc Ferrer i Gironès acaba de publicar un ampli estudi sobre els atacs exteriors al català. Un llibre que ja ha provocat el debat.

Carles Marquès

—¿En el cas del País Valencià, s'hi afegeixen alguns arguments a més d'aquests?

—Una tesi que faig en el llibre és que la persecució només apareix quan el català es vol implantar, utilitzar. Al País Valencià, per ara, no hi ha hagut demandes judicials contra la llengua; en canvi, hi ha hagut manifestacions en contra. Són els dos ni-

J. M. Castellet, Antoni Badia, J. Tarradellas, Antoni Dalmau, F. Ferrer, Frederic Rahola i Aina Moll, en l'acte de presentació de l'obra.

Ara bé, damunt d'aquestes qüestions sociològiques o d'altres psicològiques, com podria ser un cert complex d'inferioritat, a mi, em fa la impressió que hi ha un problema nacional. Són dues nacions enfrontades. Una nació, la prepotent, vol dominar l'altra a base d'assimilar-la culturalment i lingüísticament.»

—¿I la situació actual? ¿Continua perseguida la llengua catalana?

—Hauríem de diferenciar dos nivells: el polític i el sociològic. En el segon, tenim problemes, perquè la digestió que ha de fer Catalunya dels immigrants és una feina molt lenta. Però, en el polític, hem guanyat més, fins i tot, que en el temps de la República. Tenim l'ensenyament obligatori, per exemple, i aleshores no hi era.

Però ens ha sortit un forúncul, que són els funcionaris. Fins ara, eren el poder legislatiu o el govern els qui atacaven la llengua, però ara ho fa el poder judicial. És l'últim argument, el més nou, en tota una història que sempre ha anat variant d'argumentacions per a una mateixa fi. Aquest argument es basa en allò que ells diuen «discriminación».

vells, judicial i sociològic, que deia, que tots dos són prou perillosos per la llengua. Potser al País Valencià manca més pressió social.

—De la llarga cronologia de la persecució, ¿quins serien els moments més àlgids?

—El 1715, amb la derrota militar; el 1768, amb la supressió del català a l'escola; Primo de Rivera, que fa decrets demencials, i el general Franco. Jo diria que són aquestes quatre fases, que coincideixen amb derrotes polítiques o militars, i amb el fet que s'anomeni dialecte a la llengua catalana.

Ferrer i Gironès insisteix que encara cal continuar la resistència, que encara som resistents. «Hem de lluitar per la llengua, i un dels primers passos és exigir els nostres drets de consumidors. Ara ells han canviat la seva antiga «unidad de destino en lo universal» per una «unidad de mercado». Tot i els problemes que hi veu, i que la persecució encara continua, el senador Ferrer és optimista. «Si tants anys de persecució no han acabat amb la llengua, tampoc no ho faran ara.» □